

DOS COL·LOQUIS DEDICATS A JAUME VIDAL ALCOVER I MARIA AURÈLIA CAPMANY

Organitzats tots dos pel grup d'investigació «Identitat Nacional i de Gènere a la Literatura Catalana» del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili, es van celebrar els dies 2, 3 i 4 i els 4, 5 i 6 d'abril de 2001 el Col·loqui Internacional Jaume Vidal i Alcover i el Col·loqui Internacional Maria Aurèlia Capmany. La gran afluència d'inscrits —més de 300 a cada un—, als quals es va afegir una bona quantitat de passavolants, van forçar la substitució de l'Aula Magna de la Facultat de Lletres per la de Jurídiques, amb molta més capacitat. Les sessions del dia 4 a la tarda es van desenvolupar en una sala de l'Hotel Ciutat de Tarragona, i l'espectacle musical al Teatre Metropol de la mateixa ciutat.

En la sessió inaugural, conjunta, dels dos col·loquis dedicats als escriptors desapareguts deu anys enrere, presidida pel rector de la Universitat Rovira i Virgili, Lluís Arola, hi van intervenir, a més de dos membres de l'organització, l'alcalde de la ciutat, Joan Miquel Nadal, el vicepresident de la Diputació de Tarragona, Albert Vallvé, el director de la Institució de les Lletres Catalanes, Francesc Parcerisas, i l'aleshores secretari de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Andreu Sotorra. Van excusar-se, per l'absència, el conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya i el del Govern Balear. Per agilitzar l'acte, van renunciar a parlar el degà de la Facultat de Lletres i el representant de la Universitat de les Illes.

Col·loqui Internacional Jaume Vidal Alcover

La ponència inaugural del Col·loqui Jaume Vidal Alcover va anar a càrrec de Joan Veny, que va encetar un tema d'ampli debat en les jornades, *La llengua de Jaume Vidal*, amb molt documentades precisions sobre el sentit de les heterodòxies lingüístiques de l'escriptor manacorí. A partir d'aquell moment, es van desenvolupar una sèrie de ponències i comunicacions que es detallen no per l'ordre d'intervenció sinó per centres d'interès, tal com s'ordenen en el llibre que les recull. Així, en la línia iniciada per Joan Veny, l'anàlisi de la llengua i les idees sobre llengua de l'homenatjat centren la ponència de Josep Anton Grimalt *Jaume Vidal, polemista de la llengua* i la comunicació conjunta de Jordi Ginebra, Pere Navarro i Joaquim Mallafrè *Judici de Jaume Vidal Alcover sobre l'obra de Pompeu Fabra*.

Aspectes de la novellística i la narrativa curta són examinats en dues ponències. La de Magí Sunyer, *Els anys i els dies: Mallorca entre el mite i la transformació*, s'ocupa globalment de les novel·les del cicle mallorquí iniciades amb *Tertúlia a Ciutat*; també la de Rosa Comes, *El folklore i l'escriptor: admiració i ús*, s'hi centra per examinar-hi l'impacte de la literatura popular. La novella *Dido i Eneas* va generar la interpretació de Raül-David Martínez Gili, *Dido, entre esposa pròdiga i virago*, i dues de les narracions curtes que van obtenir el Premi Víctor Català, la de Montserrat Corretger *Dos contes europeus de Les quatre llunes*, de *Jaume Vidal Alcover*.

Dues de les comunicacions dedicades a l'obra dramàtica examinen peces concretes, *La Passió d'Ulldecona de Jaume Vidal Alcover*, de Francesc Massip, i La fira de la mort de *Jaume Vidal Alcover*, de Lenke Kovács, mentre que la tercera, *L'oblit del nostre teatre nacional: a propòsit de l'obra dramàtica de Jaume Vidal Alcover*, de Pep Martorell, reflexiona sobre les raons de l'acusada autofàgia del món teatral català de les últimes dècades.

A la poesia es dedica una ponència, *Limitacions i retorns de la història literària: la poesia inicial de Jaume Vidal Alcover*, de Margalida Pons, i una comunicació — comentari de text, *Anàlisi del «Sonet a Maria Antònia» (1952)*, de Joan Alegret. Una documentadíssima ponència de Maria del Carme Bosch, *La cultura grecollatina de Jaume Vidal Alcover*, tanca l'apartat dels estudis, però no el de les aportacions del col·loqui, perquè una taula rodona evocadora de la personalitat de Jaume Vidal —i de Maria Aurèlia Capmany— va reunir Joan Solà, Pere Anguera i Gaspar Jaén i Urban en un enriquidor diàleg conduït per Josep Maria Pujol.

En una de les sessions es van presentar novetats editorials de mena diversa. Per als erudits, dos volums editats per la Facultat de Lletres de la Universitat Rovira i Virgili, un de general sobre el Llegat i un altre que n'inventaria la documentació de Jaume Vidal, signat per Rosa Comes i Roser Pujadas; per als lectors, la reedició de la novella *Sophie o els mals de la discreció*, per Arola editors, i la publicació de la peça de cabaret *Manicomi d'estiu*, per Edicions Proa, ambdues del màxim relleu per accedir a una obra molt poc a l'abast.

Encara, el dia 2 a la nit, al Teatre Metropol, l'actriu Carme Sansa i el músic Josep Maria Martí van representar una tria de textos del teatre de cabaret de Jaume Vidal i Maria Aurèlia Capmany en què havien intervingut, com a intèrpret i com a compositor, al final dels anys seixanta.

Tres setmanes després, els dies 24 i 25 d'abril, les intervencions de Joan Veny, Rosa Comes, Carme Bosch, Joan Alegret, Josep Anton Codina, Margalida Pons, Josep Anton Grimalt, Raül-David Martínez i Magí Sunyer van constituir un Homenatge a Jaume Vidal Alcover coordinat per Pere Rosselló i Joan Mas, en nom del Departament de Filologia Catalana, i celebrat a la Facultat de Lletres de la Universitat de les Illes.

Col·loqui Internacional Maria Aurèlia Capmany

Una conferència de Josep Anton Codina, *L'aventura teatral de Maria Aurèlia Capmany*, va servir de cloenda d'un col·loqui i d'inici de l'altre. Tot i el que el títol sembla que anunciï, el text s'ocupa de la trajectòria teatral d'ambdós escriptors, sobretot, en base a la intervenció directa que el conferenciant hi va tenir. A continuació, com a testimoni excepcional, company de generació de l'homenatjada, Jordi Sarsanedas va encaminar definitivament el segon col·loqui amb *Una meua Maria Aurèlia*. També per capítols del llibre que les recull, com en l'anterior, n'enumerarem la resta d'intervencions.

A *La història, el temps i el text*, la ponència d'Anne Charlon sobre *La història en les novel·les de Maria Aurèlia Capmany. Com i per què?* i la del biògraf Agustí Pons, *Maria Aurèlia Capmany i la seva influència en la configuració de la Catalunya d'avui*, d'orientació prou diferent, presideixen un apartat que se centra, sobretot, en la narrativa, tal com ho confirmen les comunicacions de Carles Cortés, *La lluita contra el pas del temps en la narrativa de Maria Aurèlia Capmany*, Maria Alessandra Giovannini, *La novella policíaca en la reescriptura de Maria Aurèlia Capmany*, i Barbara Luczak, *El subjecte i l'espai en Felíçment jo sóc una dona de Maria Aurèlia Capmany*.

El feminisme, una de les dedicacions més populars de la Maria Aurèlia, dona sentit el títol de la secció *Què és una dona?*, que aplega les ponències de Montserrat Palau, *Dones catalanes = persones oprimides. El feminisme i el nacionalisme de Maria Aurèlia Capmany*, i Lluïsa Julià, *Les nostres intel·lectuals: Maria Aurèlia Capmany i Montserrat Roig*, i tres comunicacions: *Maria Aurèlia Capmany i l'escriptura com a inscripció*, de Margarida Arizeta, *La impertinència pertinent de Maria Aurèlia Capmany*, de Meri Torras, i *Les primeres novel·les de Maria Aurèlia Capmany: l'angoixa de tenir un camí marcat*, de Cristina Arias, Helena Nin i Agnès Querol.

Lectures intertextuals reuneix tres comunicacions sobre narrativa: *Maria Aurèlia Capmany i Virginia Woolf en dos llibres de transformacions*, de Giuseppe Grilli, *Anotacions a propòsit de Maria Aurèlia Capmany i la novellística dels anys 20-30*, de M. Dolors Madrenas i Joan M. Ribera, i *Quim/Quima de M. A. Capmany: ¿plagio, pastiche, parodia o simplement un homenaje a Virginia Woolf?*, d'Adelaida Martín-Valverde.

La traducció i la llengua utilitzada per l'escriptora agrupen les tres comunicacions de l'apartat *El treball dels mots: Maria Aurèlia Capmany, traductora*, de Pilar Godayol, *Maria Aurèlia Capmany, traductora de novel·les en francès*, d'Alfons Gregori, i *Maria Aurèlia Capmany: llengua, norma i normativistes*, signada per Joaquim Mallafre, Jordi Ginebra i Pere Navarro.

A més a més de la conferència inaugural, ja esmentada, de Josep Anton Codina, *Sobre l'escenari* recull tres comunicacions sobre aspectes teatrals: Ara vs. El desert dels dies: *dues formes de construir el passat*, de Dèlia Amorós, *D'Esclarmonda de Foix a Sabina de Termes*, de Mercè Otero-Vidal, i *Cançons per a la llibertat*, de Magí Sunyer.

Finalment, *Testimonis* afegeix al de Jordi Sarsanedas del primer matí del col·loqui, els de la taula rodona *Ciutadana Capmany: Pedagogia i ciutadania en la vida i l'obra de Maria Aurèlia Capmany*, de Marta Mata, i *Evocació de Maria Aurèlia Capmany*, de Josep Anton Baixeras. La resta d'intervencions en la taula rodona, de Pasqual Maragall i Montse Duch, així com la ponència de clausura de Guillem-Jordi Graells sobre la influència de Maria Aurèlia Capmany en la Generació dels 70, no han arribat a comptar amb versió escrita.

La part més lúdica de les jornades, inserit el ja comentat espectacle de cabaret a l'interior de l'altre col·loqui, va correspondre a la projecció del documental *Un lloc entre els morts* —amb la presència i els comentaris del director, Joaquim Jordà—, una llarga entrevista amb la novel·lista que va contribuir a acostar els homenatjats a un públic majoritàriament molt jove que no els havia pogut conèixer i que va adquirir consciència de la seva significació a través de les sessions d'aquests col·loquis.

MAGÍ SUNYER
Universitat Rovira i Virgili